

HANDLINGSPLAN

Ökat samarbete mellan skola och bibliotek ”Kunskapsstege”

Sammanfattning

Biblioteket har, inom ramen för den politiskt upprättade biblioteksplanen, i uppdrag att ta fram en så kallad ”kunskapsstege” som ska: ”Öka samarbetet mellan bibliotekspersonal, pedagoger och rektorer [...] och ligga till grund för arbetet med läslust i alla åldrar.”

Denna handlingsplan definierar samarbetsområden för skola och bibliotek.

Anna-Karin Luttu, barn och ungdomsbibliotekarie
anna-karin@overtornea.se

Innehåll

Bakgrund	2
Biblioteksplan	2
Möte med gymnasiet	2
Frågeställning	2
Grundförutsättningar	2
Handlingsplan	3
Mål och syfte	3
Ansvarsfördelning	3
Revidering	3
Bilaga 1	5
Källhänvisningar	6

Bakgrund

Biblioteket i Övertorneå är en ett integrerat folk- och skolbiblioteket. I praktiken innebär det att skolan köper tjänster av folkbiblioteket. Samarbetet regleras i ett avtal mellan skolan och biblioteket. Avtalet definierar inte formen på eller utsträckningen av detta samarbete mer än att biblioteket ska ha öppettider anpassade efter skolans tider, att biblioteket ska köpa in böcker och att det ska vara gratis för elever att kopiera och skriva ut skolrelaterat arbete.

I och med upprättandet av denna handlingsplan förväntas samarbetet mellan skola och bibliotek öka och förbättras.

Biblioteksplan

Biblioteket har, inom ramen för den politiskt upprättade biblioteksplanen för kommunen (2016-2018), i uppdrag att ta fram en så kallad "kunskapsstege" som ska:

"Öka samarbetet mellan bibliotekspersonal, pedagoger och rektorer [...] och ligga till grund för arbetet med läslust i alla åldrar." (6.1.2, s. 11)

Möte med gymnasiet

Under hösten 2016 träffade barn- och ungdomsbibliotekarien lärarna på gymnasiet för ett initialt möte där ökat samarbete stod i fokus. Därefter träffades bibliotekarien och två av lärarna ytterligare en gång för en fördjupad diskussion om vad som skulle kunna göras bättre. Under mötets gång kom vi tillbaka till att eleverna många gånger saknar nyfikenhet och lust att söka information.

Frågeställning

Utifrån gällande biblioteksplan och det ursprungliga mötet med gymnasielärarna har frågeställningen varit:

Hur kan samarbetet mellan skola och bibliotek bli bättre för att främja läslust och samtidigt stimulera nyfikenhet och lust att söka information själva?

Grundförutsättningar

Utifrån samtal med pedagoger från förskola, förskoleklass, låg-, mellan- och högstadiet har följande grundförutsättningar kristalliserat sig.

Barnen/eleverna måste ges *möjligheter* att kunna tänka själva. Istället för att de vuxna talar om för barnen vad de ska göra måste det finnas *tid* för barnen att själva hitta lösningar på olika problem.

Förutsättningen för att känna lust och nyfikenhet startar dessutom i en individ som känner sig trygg i sig själv och som vågar uttrycka sina egna tankar. Barnen bör därför också kontinuerligt ges *möjlighet och tid* att träna på att motivera olika val och tankar. För ett konkret exempel från Silvertallen, se bilaga 1.

Arbetsmiljön för barnen måste också vara sådan att de har möjlighet att koncentrera sig på det arbete som utförs.

Handlingsplan

Utifrån ovanstående resonemang och kompletterande efterforskningar på Internet hur andra biblioteket samarbetar med skolor har barn- och ungdomsbibliotekarien definierat samarbetsområden från förskola upp till gymnasienivå. Handlingsplanen är inspirerad av den handlingsplan som Gunneboskolans (Lunds kommun) f.d. skolbibliotekarie, Monika Staub Halling, upprättat. En prisbelönad skolbibliotekarie som bland annat blivit utsedd till "En skolbibliotekarie i världsklass". Handlingsplanen för Övertorneå kommun är anpassad efter de lokala behov och önskemål som kartlagts av barn- och ungdomsbibliotekarien.

Handlingsplanen presenteras i ett separat dokument.

Mål och syfte

Målet med handlingsplanen är att främja barnens/elevens läslust och stimulera till ett nyfiket och kritiskt förhållningssätt samt ett lustfyllt lärande.

Syftet med handlingsplanen är att ge skola och bibliotek ett verktyg för att kunna utöka samarbetet.

Ansvarsfördelning

Ansvar för att handlingsplanen följs ligger på skolans personal. Skolans personal kontaktar barn- och ungdomsbibliotekarien för planering och genomförande.

"Verksamheten ska jobba mot skolans mål och det är framförallt i skollagen som regleringarna finns. I ett samarbete mellan skola och folkbibliotek kan ansvaret alltså inte överlämnas till folkbiblioteket." (Lucassi, E., Kungliga biblioteket, s. 5)

Barn- och ungdomsbibliotekarien deltar i planering med pedagoger och bidrar med aktiviteter enligt överenskommelse. Ansvar för att bokprat och bokpuffar genomförs vilar på barn- och ungdomsbibliotekarien. Där kontaktar barn- och ungdomsbibliotekarien skolans personal för genomförande.

Rektorer ansvarar för att handlingsplanen når ut till pedagogerna. Rektorerna ansvarar även för att det finns tid för gemensam planering för pedagoger och bibliotekarie.

Bibliotekschef ansvarar för att tid för planering, genomförande och uppföljning avsätts för barn- och ungdomsbibliotekarien i den mån det ryms i befintlig tjänst.

Revidering

Handlingsplanen ska vara ett dynamiskt dokument och bör därför revideras allt eftersom samarbetet fördjupas. Skolans personal lämnar förslag på ändringar och förbättringar löpande till barn- och ungdomsbibliotekarien som lyfter förändringar till rektorerna innan revideringar genomförs.

I samband med att *biblioteksplanen* skrivs om gör barn- och ungdomsbibliotekarien en utvärdering av pågående samarbete och föreslår ändringar i handlingsplanen om sådana är nödvändiga. Utvärderingen sker genom kontakt med rektorer och pedagoger samt en redovisning av barn- och ungdomsbibliotekariens uppfattning om arbetet. I utvärderingen ska även frågan huruvida handlingsplanen har haft någon effekt eller inte på elevernas

arbete inom handlingsplanens samarbetsområden diskuteras. En dokumentation av genomfört arbete ska även ingå där konkreta exempel på samarbetet ska redovisas.

Bilaga 1

Exempel från verkligheten - en övning i att motivera sina val på Silvertallens förskola.

Barn- och ungdomsbibliotekarien besökte Silvertallens förskola under hösten 2016 i samband med barnboksveckorna med temat "Spöken". Bibliotekarien var utklädd till spöke och läste högt från ur den nya serieboken om spöket Laban. Bibliotekarien hade med sig "tatueringar" i form av ett spöke till alla barnen och utdelningen skedd som följer:

Personalen samlade alla barnen i en ring, där även spöket, fick delta. Sedan följde en räkneövning där barnen fick tänka över hur många barn de var i gruppen totalt, hur många som var borta och slutligen hur många som verkligen befann sig på plats. Därefter räknade personalen upp "tatueringarna" genom att lägga ned en och en utspridda på golvet i ringen och räkna "en, två, tre etc." tills det låg en tatuering i ringen till varje barn på plats.

Därefter sa personalen varsågod till ett och ett av barnen att de fick ta en tatuering. När ett barn tagit en tatuering frågade personalen "Varför valde du just den där tatueringen?". De var nio barn i ringen och *alla tatueringar såg exakt likadana ut*, men efter att alla tagit varsin tatuering hade vi *nio helt olika motiveringar* varför de hade tagit just den tatueringen de valt.

Det var en fantastisk upplevelse!

Källhänvisningar

Biblioteksplan 2016-2018

<http://www.overtornea.se/Global/Dokument/Kultur%20och%20Fritid/Bibliotek/Biblioteksplan.pdf> [20170222]

Lucassi, Elin, *Skola + bibliotek = sant: formaliserat samarbete mellan folkbibliotek och skola*, Kungliga biblioteket (2014). <http://www.kb.se/dokument/Samverkan/SkolaBibliotek.pdf> [20170222]